

VETERINARY MEDICINE

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-81-5-1.55>

КЛІНІКО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ОЦІНКА ТА РЕЗУЛЬТАТИ ГЕМАТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА ГЕПАТОПАТІЇ В СОБАК

Морозенко Д. В.

*доктор ветеринарних наук,
завідувач кафедри ветеринарної медицини та фармації
Національний фармацевтичний університет*

Доценко Р. В.

*кандидат ветеринарних наук,
доцент кафедри ветеринарної медицини та фармації
Національний фармацевтичний університет*

Землянський А. О.

*кандидат ветеринарних наук,
асистент кафедри ветеринарної медицини та фармації
Національний фармацевтичний університет*

Селюкова Н. Ю.

*кандидат біологічних наук,
асистент кафедри ветеринарної медицини та фармації
Національний фармацевтичний університет*

Глєбова К. В.

*кандидат ветеринарних наук,
доцент кафедри клінічної лабораторної діагностики
Національний фармацевтичний університет
м. Харків, Україна*

За даними літератури, у собак найчастіше діагностують наступні хвороби печінки: гострий і хронічний гепатит, множинні новоутворення [1, с. 1; 2, с. 13; 3, с. 8], фіброз печінки [4, с. 702], гепатодистрофію [5, с. 3], медикаментозний гепатит та запальні ідіопатичні захворювання печінки [6, с. 514]. Оскільки у ветеринарній медицині класифікація хвороб печінки в собак на сьогодні є до кінця з'ясованою, нами було прийнято рішення застосовувати синдромний

підхід до діагностики патології печінки. В основу цього підходу було покладено 4 клініко-біохімічні синдроми – цитолітичний, синдром холестазу, гепатодепресивний та мезенхімально-запальний [7, с. 30]. На нашу думку, найбільш обґрунтованим з точки зору практичної ветеринарної медицини для визначення патології печінки в собак є поняття гепатопатія – це токсико-запальне та дистрофічне ураження печінки, яке розвивається внаслідок дії ряду факторів, причому перебіг захворювання визначається тривалістю дії цих факторів на організм та клінічними симптомами хвороби. Згідно результатів аналізу анамнестичних даних собак за гепатопатії, у хворих тварин було встановлено періодичне вживання недоброякісних кормів та ласощів – копчені ковбаси, смажене м'ясо, жири тваринного походження, цукерки, мучні кондитерські вироби тощо.

Клінічним дослідженням хворих собак було визначено наступні симптоми гепатопатії: пригнічення, блювання, анемічність видимих слизових оболонок, гіпорексія, діарея, біль під час пальпації печінки, підвищення температури тіла і анорексія. Пригнічення та зміни апетиту у хворих тварин були зумовлені розвитком інтоксикації внаслідок порушення знешкоджувальної функції печінки. Блювання реєструвалися із періодичністю 3–7 разів на тиждень протягом двох-трьох останніх тижнів, рідке випорожнення – 3–5 разів на тиждень. Блювання та рідке випорожнення у собак за гепатопатії спричиняється порушенням моторики шлунково-кишкового тракту за дисфункції печінки та ендокринних клітин шлунку і кишечника. Кал у хворих на гепатопатію собак був рідкої консистенції, від темно-жовтого до світло-коричневого кольору, блювотні маси – світло-жовті з домішками слизу та шлункового соку. Біль за пальпації ділянки печінки у 40 % хворих тварин проявлялася напруженням черевної стінки і непокоєнням тварин під час дослідження. Колір видимих слизових оболонок у 85 % собак був зумовлений анемічним синдромом. Слід відзначити, що під час дослідження хворих тварин не виявляли жовтяниці. Іктеричність видимих слизових оболонок та шкіри в собак виникає рідко, лише за ураження печінки за лептоспірозу, бабезіозу, пухлин воріт печінки, інфекційного гепатиту.

Для визначення структури паренхіми печінки та виявлення змін у жовчовивідних шляхах було проведено ультразвукове дослідження тварин. За результатами ультразвукового дослідження (УЗД) у 45 % хворих тварин було визначено дифузне підвищення ехогенності паренхіми печінки із однорідною структурою, у решти 55 % хворих собак змін структури паренхіми не відбувалось. У 15 % хворих на гепатопатію тварин було встановлено потовщення стінки жовчного міхура з помірним осадом всередині, у 40 % хворих собак відзначали біль при проведенні ультразвукового дослідження. З'ясовані нами сонографічні

зміни в гепатобіліарній системі неспецифічні, тобто, не дають нам можливості визначити остаточний діагноз, але дозволяють припустити відсутність локалізованих неопластичних процесів у печінці [8, с. 12]. Таким чином, клінічні симптоми і результати ультразвукового дослідження за гепатопатії в собак вказували на порушення функціонального стану печінки. Хвороби печінки нерідко супроводжуються змінами в органах і системах, серед яких важливе місце займає система крові. Взаємозв'язок печінки з гемопоезом зумовлений її участю в обміні важливих факторів кровотворення – заліза, вітаміну В₁₂, фолієвої кислоти, еритропоєтину. У хворих собак кількість еритроцитів становила в середньому $4,4 \pm 0,11$ Т/л, що на 20,0 % нижче за показник у клінічно здорових тварин ($p < 0,001$). Вміст гемоглобіну у крові собак за гепатопатії коливався в межах від 112,0 до 151,0 г/л, середнє – $134,0 \pm 2,49$ г/л, що на 16,8 % менше, ніж у клінічно здорових собак ($p < 0,001$). Колірний показник, MCV та MCH не змінилися, гематокрит знизився на 9,0 %, а швидкість осідання еритроцитів зросла у 2,3 рази порівняно зі здоровими тваринами ($p < 0,001$). Такі показники гемопоєзу є критеріями нормохромної нормоцитарної анемії. Аналіз показників лейкоцитопоезу в собак за гепатопатії показав, що в організмі тварин розвивається гострий запальний процес. Загальна кількість лейкоцитів у середньому зросла на 69,7 % – від $6,6 \pm 0,34$ до $11,2 \pm 1,19$ Г/л ($p < 0,01$). Частка паличкоядерних нейтрофілів у периферичній крові збільшилася на 5,0 %, сегментоядерних – зменшилася на 16,0 % порівняно з клінічно здоровими собаками ($p < 0,001$). Кількість лімфоцитів зросла на 10,0 % ($p < 0,01$), що свідчить про розвиток за гепатопатії реактивного лімфоцитозу. Кількість еозинофілів, базофілів і моноцитів у крові хворих собак не змінилася порівняно з клінічно здоровими.

Таким чином, за гепатопатії розвивається анемічний синдром у вигляді нормохромної нормоцитарної анемії. Зміни лейкоцитопоезу проявлялися загальним та нейтрофільним лейкоцитозом – показником запального процесу, а також реактивним лімфоцитозом, який був зумовлений порушенням функціонального стану печінки за гепатопатії, що супроводжувалося активізацією імунної системи тварин. В цілому загальний клінічний аналіз крові у комплексі з симптомами і результатами УЗД дозволяють оцінити стан хворих собак, але для підтвердження діагнозу і розробки відповідної тактики лікування необхідні біохімічні дослідження.

Література:

1. Сысуева А.В. Морфофункциональные изменения эритроцитов при патологиях печени у мелких домашних животных: *автореф. дис.*

на соискание учен. степени канд. вет. наук: спец. 16.00.02 «Патология, онкология и морфология животных». Москва, 2009. 23 с.

2. Сысуева А.В., Уша Б.В. Исследование морфофункциональных изменений эритроцитов крови при патологиях печени у мелких домашних животных. *Ветеринарная клиника*. Екатеринбург. 2008. № 1(68). С. 12–14.

3. Сысуева А.В. Исследование системы эритрона у собак и кошек при патологиях печени. *Российский ветеринарный журнал ветеринарный журнал*. Москва. 2008. № 4. С. 7–9.

4. Кирк Р., Бонагура Д. Современный курс ветеринарной медицины Кирка: пер. с англ. Москва. ООО «Аквариум принт». 2005. 1376 с.

5. Корчагина О.С. Диагностика и лечение гепатоза у служебных собак: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. вет. наук: спец. 16.00.01 «Диагностика болезней и терапия животных». Воронеж. 2008. 23 с.

6. Йин С. Полный справочник по ветеринарной медицине мелких домашних животных: пер. с англ. Москва. Аквариум-принт. 2008. 1024 с.

7. Морозенко Д.В. Біохімічні показники метаболізму сполучної тканини у діагностиці захворювань дрібних домашніх тварин: *монографія*. Харків, 2011. 120 с.

8. Колодий И.В., Живая С.С. Ультразвуковая диагностика некоторых заболеваний печени у собак. *Ветеринария Кубани*. 2009. № 4. С. 11–12.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-81-5-1.56>

МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ЗА ХРОНІЧНОЇ ХВОРОБИ НИРОК ДОМАШНІХ КОТІВ

Морозенко Д. В.

*доктор ветеринарних наук,
завідувач кафедри ветеринарної медицини та фармації
Національний фармацевтичний університет*

Захар'єв А. В.

*кандидат ветеринарних наук,
доцент кафедри ветеринарної медицини та фармації
Національний фармацевтичний університет*